

ÚJRA INDULT AZ IMPROVIZÁCIÓ OKTATÁSA KOMLÓN, AZ ERKEL FERENC ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLÁBAN

Erkel Ferenc Zeneiskola, Komló ([Magyar Nemzeti Digitális Archívum](#))

„A természet nagy elvekre van építve. A természet nem épít külön elveket egy fának, egy bokornak, egy virágnak, egy embernek. Minden egy közös, nagy alapelvre épül, úgyhogy végeredményben mindegy, mit tanulmányozunk, ha elég értelmesek vagyunk ahhoz, hogy az élet alapelveit és szerkezetét megértsük.”

(Szent-Györgyi Albert)

Az ember a természet része, ebben a természetben csodálatos REND uralkodik. Világunkat a TEREMTETT REND fogja össze. Nagyon fontos, hogy ezt felismerjük és alkalmazzuk a művészet és a művészeti oktatás területén is. Legnagyobb művészet, ha a LELKET tudjuk formálni. Aki zenét tanít, annak minden lehetősége megvan, hogy ezt a művészetet gyakorolja. Tehát a tanítás is művészet. Óriási a felelősség, ami a zene-, illetve a művészetoktatás kezében van: segíti az emberek, a tanulók szellemi fejlődését, felelősségteljes gondolkodáshoz, a világ megismeréséhez vezet.

Nagyon fontos a zenei nevelést is interdiszciplináris alapokra építeni. A kapcsolat, az összefüggések segítenek bennünket abban, hogy a *világ – egész*

összefüggéseit felfedezzük. Rávezet minket arra, hogy ha a zenét, mint a világ részét, az analógiás gondolkodással közelítjük meg, könnyebben felismerhetjük a különböző területek közötti kapcsolatokat, a dolgokban rejlő összefüggéseket. Ez még abban is segít, hogy észrevegyük a zeneművészet, a különböző tudományterületek, valamint a természet sajátosságait. Célravezetőbb tehát a zenét, a tananyagot nem önmagában tanítani, hanem más területekkel összhangban, a közös alapokra építve. Ez a fajta szemléletmód képessé tesz minket arra, hogy új körülményekhez is könnyebben, érzékenyebben tudjunk alkalmazkodni.

Apagyi Mária és Lantos Ferenc

Apagyi Mária és Lantos Ferenc 1968-ban együtt kezdték el kidolgozni a zene és a vizuális művészeti oktatás integrált rendszerét. Apagyi Mária 1965-től 1985-ig tanított zongorát a komlói Erkel Ferenc Zeneiskolában (ma Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola).

A hetvenes évek közepén, az improvizáció kapcsán Apagyi Mária felvette a kapcsolatot Gonda Jánossal. A programot, amit elkezdtek Lantos Ferencsel, szerették volna kibővíteni a jazz-műfajjal. Ebből az apropóból több, ma már közsismert jazz-zenész, mint Csepregi Gyula, György Ákos, sőt, maga Gonda tanár úr jöttek le Komlóra, hogy a zeneiskolás gyerekeknek átadják tudásukat. Ezekon az előadásokon az akkori növendékek is részt vettek és lelkesen gyakorolták a standard számokat, amiket házi feladatul kaptak.

Pár hónap múlva már meg is alakult az első zenekar, amivel indultak az *Országos Diák Napokon (ODN)*. Szinte mindannyian, akik ebben az együttesben

játszottak, még ma is zenélnék valamilyen formában (*Tóth Gábor-zongoratanár, Kiss Zsolt- hangmérnök, Szabó Árpád-vendéglátós, Kató Zoltán-szaxofonművész*).

A Varsói Chopin Zeneakadémiáról Esztényi Szabolcs zeneszerző, zongoraművész látogatott el több alkalommal a komlói műhelybe. A bemutatók és az együttműködés erősítette kreatív képességeiket, improvizatív készségüket. Lantos István és Tusa Erzsébet zongoraművészek, valamint Földes Imre zenetudós előadásait is hallgathatták több alkalommal is, elmélyítve a zenei műveltségüket. Beleláthattak a népzene és néptánc improvizatív világába is, Kiss Kosbor István grafikus és gyakorló néptáncos segítségével.

Apagyi Mária tanítványai, Szalai Klára és Tóth Gábor, akik jelenleg az iskola zongoratanárai, 2018 szeptemberétől folytatják azt a munkát, amit egykori tanáruk 20 éven keresztül, sok kitűnő zeneművész és zenetanár (többek között Király Csaba Liszt Ferenc-díjas zongora- és orgonaművész, Gyöngyössy Zoltán Liszt Ferenc-díjas fuvolaművész, Szabó Dániel Los Angelesben élő zongorista-zeneszerző, egyetemi tanár) szemléletmódjának megalapozásával folytatott az intézményben. Az órákon különböző gyakorlatokkal vezetik be a növendékeket a rögtönzés világába, nem csak zenei, de más területek érintésével, mint például az írás, képzőművészet vagy színjátás.

Gyöngyössy Zoltán (Komló, 1958-Budapest, 2011)

Király Csaba (Komló, 1965) ([BMC - Magyar Zenei Információs Központ](#))

Szabó Dániel (Pécs, 1965) ([Dal+Szerző](#))

Előadásokat szerveztek, vendég előadók részvételével. Végváry Zoltán, jazz-zongorista és Apagyi Mária címzetes egyetemi docens, zeneművész-tanár látogatott el az intézménybe és tette színesebbé a mindennapi munkát, ezzel is felkeltve a gyerekek érdeklődését. Hisznek abban, hogy a növendékek nyitott gondolkodása, zenei ízlésének formálása segíti őket abban is, hogy a komolyzenei koncertek is életük részévé legyenek.

Álljon itt az ő hitvallásuk rövid összefoglalása: *„Fontosnak tartjuk, hogy a hagyományos, az interpretációra épülő tanítás mellett, általában tudjuk, hová 'kell' eljutni a tanulónak. Kapjon hangsúlyos szerepet a kreativitás fejlesztése is, hogy nem csak a kész megoldásokat, hanem egy nyitottabb gondolkodást tudjunk átadni a növendékeinknek. Ezért tekintjük ugyanolyan fontosnak az*

interpretációs készség fejlesztése mellett az improvizációs és a szerkesztő-komponáló készség fejlesztését is. Ez a három terület egymást segítve eredményezhet sok irányban nyitott kreatív személyiségeket. Az a tanár, aki értelmesen, tudatos rendezettséggel munkálkodik, tisztában van munkája értelmével, és érzelmileg is pozitívan viszonyul hozzá. A hatékony érzelmi nevelésnek ez lehet igazi alapja. A tanuló érzi, hogy nem a tanár szubjektív ízléséről, az előre megírt tantervek végrehajtásáról van csak szó, hanem az ő saját életéről, önmaga építéséről, kreativitásáról, gondolkodásáról, így érzelmileg is erősebben és pozitívabban vesz részt a munkában. Hisz nem tekinthetjük a művészeti nevelés céljának sem a tananyagot, sem a zeneműveket, hanem az EMBER MŰVET. Csak ez határozhatja meg a szakmai programot is. Tehát a cél az „embermű”, ehhez eszközünk a művészetoktatás.

Mivel iskolánk profilja és végzettségünk is klasszikus zenei, ezért az improvizáció, amit tanítunk, elsősorban a klasszikus műfajból ered. A jazz és más művészetek (képzőművészet, természettudományok, dráma) kitekintés az egyéb műfajok felé, ezért fontos a vendég előadók iránymutató közreműködése. Ezek fúziója és párhuzamos jelenléte volna a megoldás az új szemléletű, nagyobb tömegeket vonzó, de mégis minőséget képviselő oktatásra. Zeneiskolánkban kisebb nagyobb megszakítással, de mindig volt improvizációs foglalkozás. (Apagyi Mária távozása után néhány évig Kiss Gyula gitártanár vezetett improvizációs műhelyt.) Zeneiskolában való tanítás igen nagy kreativitást igényel, mert a gyerekeket - hasonlóképpen az irodalom és más művészeti ágakhoz, - nem lehet csak a klasszikus zenével, irodalommal lekötöni. Szükség van más, modernebb stílusok felé nyitni. Ha ragaszkodunk a régi sémákhoz, akkor előbb-utóbb annyi növendéket veszítünk, hogy esetleg magának az intézménynek a működése is veszélybe sodródhat, tehát jobb, ha mi magunk nyitunk az új felé, természetesen a szakmai szempontok szem előtt tartásával. Egy jó és kreatív előadó kezei közt egy egyszerű dallam is élvezhetővé, minőségivé válik. Binder Károly a 'Family Frost' szignáljára improvizált a Zeneakadémián, lenyűgöző módon.

A magyar művészetoktatási intézményekben az alaptanterv szerinti zenei oktatás a klasszikus zene határain belül a pontosan lejegyzett művek kottahű előadásán alapszik. Ennek rengeteg jó oldala van. Sok információ juthat el a tanulókhöz, de a kreatív gondolkodást inkább az improvizáció segíti elő. Ezért indítottuk el az improvizációs műhelyt. Ezzel kiegészül az az űr, amit a lejegyzett zene hagy

maga körül. Az elkövetkezendő években több osztály indítását tervezzük, hogy a különböző szinten álló növendékek a hangszeres tudásuknak megfelelő képzést kapják.”

Az improvizáció választható tanszak a már meglévő hangszer mellett, egyelőre 12 gyermek zenetanulását színesíti. Reméljük, a kezdeményezést egyre több zenét tanuló találja vonzónak az elkövetkező években.

Felhasznált irodalom:

- Apagyi Mária: A „Zongorálom” értelmezés lehetőségeiről (2012)
- Lantos Ferenc: Gondolatok a művészeti iskolákról, a művészeti nevelésről és a tehetséggondozásról (Pécs, 2009-2011)
- Apagyi Mária – Dr. Lantos Ferenc: Integratív, komplex művészeti nevelés (Parlando 2011/2)

A szerző a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zeneiskolai Tanárképző Intézetének Pécsi Tagozatán végzett magánének-szolfézs szakon. Pályakezdése óta a komlói Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola /Erkel Ferenc Zeneiskola/ tanára, ahol magánéneket és szolfézszt tanított, de évekig volt az iskola igazgató-helyettese is, de megbízott tagintézmény-vezetőként is működött. 20 évig volt a Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskola hangképzés tanára.